

Ewelina M. Mączka*

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Polska)

Katarzyna Parzych-Blakiewicz**

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Polska)

Maria Piechocka-Kłos***

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Polska)

„ŚWIĘTE DZIECI” W KONTEKŚCIE WARMIŃSKICH BADAŃ HAGIOLOGICZNYCH

Świętość jest rozumiana jako pełnia życia chrześcijańskiego, jako taka jest głównym celem egzystencji osoby wierzącej, a zarazem kategorią teologiczną o bogatej tradycji i złożonej treści. Badania hagiologiczne (od gr. *hagios* – święty) mają wartość naukową i duszpasterską. Z jednej strony dążą do precyzyjnego określenia kryteriów i dowodów świętości, z drugiej – do ukazywania wiernym realnych, aktualnych dróg do jej realizacji. Świętość, będąca uczestnictwem w życiu Boga, pozostaje zarazem tajemnicą łaski i owocem ludzkiej współpracy z nią, a jej zgłębianie jest nie tylko przedmiotem analizy teologicznej, lecz także inspiracją do osobistego nawrócenia i wzrostu duchowego. Badania nad świętością w teologii to obszar, który łączy refleksję dogmatyczną, biblijną, historyczną, dotyczącą duchowości, a także liturgiki i wychowania chrześcijańskiego. Systematyczne badania hagiologiczne odbywają się w ramach procesów beatyfikacyjnych. Obejmują źródła dotyczące pamięci o chrześcijaninie zmarłym w opinii świętości – męczenniku lub wyznawcy. Celem tych badań jest weryfikacja świętości osoby, kwalifikująca lub dyskwalifikująca do kanonicznego wyniesienia na ołtarze. Z perspektywy metodologicznej jest to hagiologia klasyczna¹. Od 2010

*Adres: dr Ewelina M. Mączka; ewelina.maczka@uwm.edu.pl; ORCID: 0000-0001-9574-443X.

** Adres: dr hab. Katarzyna Parzych-Blakiewicz, prof. UWM; kaparz@uwm.edu.pl; ORCID: 0000-0002-7965-9064.

*** Adres: dr Maria Piechocka-Kłos; maria.piechocka@uwm.edu.pl; ORCID: 0000-0002-5909-5521.

¹ Systematyczne opracowanie badań hagiologicznych na potrzeby procesu beatyfikacyjnego można znaleźć starszych w podręcznikach do hagiologii (Réginald Grégoire, *Manuale di agiologia. Introduzione alla letteratura agiografica*, Fabriano Monastero San Silvestro Abate, 1987; Ireneusz Werbiński, *Problemy i zadania współczesnej hagiologii*, Toruń 2004). W nowszym jest uwzględniona tematyka dotycząca kultu świętych okazanego w różnych formach działania i wyrazie artystycznym (zob. Marco Rochini i Giuliano Chiapparini, *Manuale di agiografia. Fonti e immagini della santità*, Morcelliana 2022).

roku, w środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie są prowadzone badania hagiologiczne, o charakterze interdyscyplinarnym, angażujące oprócz teologów, także specjalistów z innych dziedzin i dyscyplin naukowych, jak np. historyków, historyków sztuki, muzykologów, kulturoznawców, religioznawców, literaturoznawców². W ramach spotkań interdyscyplinarnych pod nazwą Warmińskie Seminarium Hagiologiczne, została wypracowana koncepcja hagiologii aspektowej, obejmująca badania nad świętością wyrażoną w śladach pamięci o świętych i błogosławionych, czyli po zakończeniu procesu kanonicznego. Źródłami badań są tu efekty i przejawy działalności kulturowej, religijnej i naukowej, odnoszące się do osób kanonizowanych lub beatyfikowanych³.

Badania obejmujące hagiologię aspektową prowadzą do opisanego profilu świętości, który uformował się w wierze i kulcie. Interdyscyplinarny profil badań polega na tym, że specjaliści z różnych dyscyplin naukowych badają ślady pamięci o świętym, występujące w źródłach właściwych dla reprezentowanej dyscypliny. Wyniki badań są przedstawiane na spotkaniach plenarnych w ramach corocznych Warmińskich Seminariów Hagiologicznych. W efekcie, poszczególne dyscypliny dzielą się stanem wiedzy na temat poszczególnych świętych. W latach 2010–2024 dyskusją tą objęto następujących świętych: Maria z Nazaretu (2010), Józef z Nazaretu (2011 i 2021⁴), Antoni Padewski (2012), Mikołaj z Myry (2013), Maria Magdalena (2014), Katarzyna Aleksandryjska (2015), Jacek Odrowąż (2016), Matka Boża Gietrzwałdzka (2017), Apostoł Jakub Większy (2018)⁵, Tadeusz Juda (2019), Anna (2020)⁶, Marcin z Tours (2021)⁷, Cyryl i Me-

² Opis warmińskich badań hagiologicznych od 2010 do 2018 roku, zob.: Katarzyna Parzych-Blakiewicz, *Warmińska hagiologia 2010–2018*, „Studia Elbląskie” t. 20(2019), s. 285–300.

³ Charakterystyka badań hagiologicznych z uwzględnieniem rozróżnienia na hagiologię klasyczną i aspektową, zob.: Katarzyna Parzych-Blakiewicz, „Hagiologia ‘aspektowa’ jako perspektywa integracji badań teologicznych i nieteologicznych”, „Studia Warmińskie” t. 56 (2019), s. 249–264 [<https://doi.org/10.31648/sw.3094>].

⁴ Ewelina M. Mączka, *Sprawozdanie z XXII Dni Interdyscyplinarnych pt. Patris corde – ojciec i ojcostwo w dziejach, teologii, rodzinie i społeczeństwie*, Wydział Teologii UWM, 4–5 listopada 2021 r., „Forum Teologiczne” t. 23 (2022), s. 260–264.

⁵ Zob. *Warmińskie Seminarium Hagiologiczne*, w: *Katedra Teologii Fundamentalnej, Dogmatycznej i Nauk Biblijnych* [online], dostęp: 18.08.2025 <<https://www.uwm.edu.pl/ztdif/index.php/seminaria-hagiologiczne/>>. Seminarium, które odbyło się w latach 2010–2018 są opisane w artykule, wraz z bibliografią przedmiotową: Katarzyna Parzych-Blakiewicz, *Warmińska hagiologia 2010–2018*, „Studia Elbląskie” t. 20(2019), s. 288–291.

⁶ Ewelina M. Mączka, *Sprawozdanie z 21. Dni Interdyscyplinarnych pt. „Warmińskie Seminarium Hagiologiczne”*, Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, 4–5 listopada 2020 r., „Forum Teologiczne” t. 22(2021), s. 294–295.

⁷ Ewelina M. Mączka, *Święty Marcin z Tours w wierze, pobożności, teologii i sztuce – dawniej i dziś. Perspektywa uniwersalna i regionalna*, red. Ewelina M. Mączka, Sylwia Mikołajczak, Maria Piechocka-Kłos, ks. Piotr Towarek, Olsztyn 2022, ss. 218 [ISBN 978-83-64129-69-8], „Forum Teologiczne” t. 25 (2024), s. 283–285.

tody (2022)⁸, Barbara (2023)⁹, Jan Nepomucen (2024). Od roku 2020 poszerzono zakres dyskusji na grupy świętych: papież (2020)¹⁰, Polacy (2021)¹¹, kobiety mistyczki (2023)¹², dzieci (2024), natomiast w roku 2022 uwagę poświęcono polskim kandydatom na ołtarze¹³.

Poniżej znajduje się szczegółowe sprawozdanie z Warmińskiego Seminarium Hagiologicznego poświęconego świętym dzieciom.

* * *

Na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniu 5 listopada 2024 r. odbyło się XVIII Warmińskie Seminarium Hagiologiczne pt. „Święte Dzieci w wierze, pobożności, teologii i sztuce – dawniej i dziś (perspektywa uniwersalna i regionalna)”. Seminarium poświęcone było tematyce świętych dzieci, które w historii Kościoła oraz tradycji chrześcijańskiej zajmują szczególne miejsce, będąc inspiracją, zarówno duchową, jak i artystyczną. W historii Kościoła odnajdujemy przykłady dzieci wyniesionych na ołtarze, które stały się wzorami wiary, pobożności oraz odwagi w obliczu licznych trudności i przeciwności. Obszar tematyczny konferencji naukowej, odnosił się do wzajemnych powiązań wybranych zagadnień z zakresu nauk teologicznych, filozoficznych i historycznych. Wydarzenie zgromadziło grono teologów, filozofów oraz historyków reprezentujących różne środowiska naukowe i kulturowe.

Organizatorami Warmińskiego Seminarium Hagiologicznego byli pracownicy Katedry Teologii Fundamentalnej, Dogmatycznej i Nauk Biblijnych Wydziału Teologii UWM w Olsztynie. Patronat honorowy nad wydarzeniem został objęty przez Towarzystwo Teologów Dogmatyków oraz Polskie Towarzystwo Teologiczne – Oddział w Elblągu. Konferencja miała charakter mię-

⁸ Maria Piechocka-Kłos, *Sprawozdanie z XIV Międzynarodowego Warmińskiego Seminarium Hagiologicznego pt. Święci Cyryl i Metody w wierze, pobożności, teologii i sztuce – dawniej i dziś (perspektywa uniwersalna i regionalna)*, Wydział Teologii UWM w Olsztynie, 4 listopada 2022 r., „Forum Teologiczne” t. 24 (2023), s. 279–282.

⁹ Ewelina M. Mączka, Sylwia Mikołajczak, *XVII Warmińskie Seminarium Hagiologiczne pt. Święta Barbara w wierze, kulcie, teologii i sztuce dawniej i dziś (perspektywa uniwersalna i regionalna)*, Wydział Teologii UWM w Olsztynie, 9 listopada 2023 r., „Forum Teologiczne” t. 25 (2024), s. 296–299.

¹⁰ Ewelina M. Mączka, *Sprawozdanie z 21. Dni Interdyscyplinarnych pt. „Warmińskie Seminarium Hagiologiczne”*, Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, 4–5 listopada 2020 r., „Forum Teologiczne” t. 22(2021), s. 294–295.

¹¹ Ewelina M. Mączka, *Sprawozdanie z XXII Dni Interdyscyplinarnych pt. Patris corde*, jw., s. 263–264.

¹² Ewelina M. Mączka, *Międzynarodowe XVI Warmińskie Seminarium Hagiologiczne pt. Święte Mistyczki w wierze, kulcie, teologii i sztuce dawniej i dziś (perspektywa uniwersalna i regionalna)*, Wydział Teologii UWM w Olsztynie, 8 listopada 2023 r., „Forum Teologiczne” t. 25 (2024), s. 289–295.

¹³ Katarzyna Parzych-Blakiewicz, *23. Dni Interdyscyplinarne na Wydziale Teologii UWM w Olsztynie*, 7–8 listopada 2022 r., „Forum Teologiczne” t. 24 (2023), s. 282–284.

dzynarodowy, a obrady odbywały się w języku polskim, angielskim i włoskim. Ogółem, w listopadowym spotkaniu wzięło udział 25 prelegentów z szesnastu różnych jednostek naukowych, z Polski i zagranicy. Wydarzenie to odbyło się w formie hybrydowej: stacjonarnie (na Wydziale Teologii UWM w Olsztynie, ul. Hozjusz 15) i zdalnie na platformie Google Meet. Wydarzenie naukowe zostało podzielone na pięć sesji plenarnych.

Pierwsza sesja koncentrowała się na zagadnieniach egzystencjalnych dotyczących świętych dzieci, a jej moderatorem był ks. prof. dr hab. Ryszard Hajduk, CSsR (UWM w Olsztynie). Auditorium wysłuchało pięciu prelekcji. Profesor Arkadiusz Krasicki, CSSp (Uniwersytet w Zadarze, Chorwacja) przedstawił temat: *Święte Dzieciństwo jako warunek i skutek powtórnego narodzenia z góry (Mt 18,3 i J 3,3–5)*. Prelegent dokonał analizy dwóch fragmentów Pisma Świętego wymienionych w temacie wystąpienia i wyjaśnił ich znaczenie. Podkreślił, że według słów Jezusa *Zaprawdę, powiadam wam: Jeśli się nie odmienicie i nie staniecie jak dzieci, nie wejdziecie do królestwa niebieskiego* (Mt 18,3–4), przyjęcie postawy dziecięcej pojawia się jako warunek wejścia do królestwa Bożego. Warunkiem zbawienia jest odrodzenie, które należy rozumieć w kontekście nowej antropologii. Zdaniem prelegenta nowy człowiek czerpie łaskę, stając się dzieckiem, a narodziwszy się na nowo jest dzieckiem patrzącym na Ojca i dlatego może oczekiwać zbawienia. Święte dzieciństwo może być skutkiem odrodzenia w Duchu Świętym (por. J 3,3–5), ponieważ nowo narodzony człowiek w wierze otrzymuje jako dar czystość serca właściwą dziecku. Jako drugi głos zabrał ks. dr hab. Marek Karczewski, prof. UWM, który zaprezentował słuchaczom temat *Mesjasz jako dziecko idealne w prorocत्वach Protoizajasza*. Prelegent w swoim wystąpieniu przedstawił biblijny obraz Mesjasza jako dziecka. Przedstawił słuchaczom analizę fragmentów księgi Izajasza (Iz 7,13–16; 9,5–6; 11,1–9), które wskazywały zapowiadane cechy Mesjasza. Zwrócił uwagę na to, że prorok przedstawił Mesjasza jako dziecko – wyjątkowe, ale w pełni uczestniczące w doświadczeniu dzieciństwa. Dlatego dzieciństwo jawi się jako istotny etap życia Mesjasza, również w sensie teologicznym. Taki zabieg wskazuje na pokreślenie znaczenia okresu dzieciństwa, które w tamtym czasie było niedoceniane przez ówczesną kulturę. Proroctwo Izajasza z jednej strony dowartościowuje okres dzieciństwa, a z drugiej zapowiada cechy dzieciństwa Jezusa. Ksiądz Profesor zauważył, że narodziny Mesjasza jako dziecka są przedmiotem wiary zarówno chrześcijan, jak i Żydów. Dziecko – Mesjasz to część Bożego planu, przedstawionego w prorocत्वach Protoizajasza i podjętego w Nowym Testamencie. Następną prelekcję wygłosiła s. dr hab. Anna Klich, OSU (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie). Prelegentka wygłosiła referat na temat: *Jezus przyjmuje dzieci (Łk 18, 15–17)*. We wstępie swojego przedłożenia odniosła się do spotykanych we współczesnym społeczeństwie skrajnie róż-

nych postaw wobec dziecka: od nadmiernej troski, prawie ubóstwiania dzieci aż do negowania ich godności i prawa do życia. Następnie dokonała analizy perykopy z Ewangelii wg św. Łukasza (18,15–17), w której Jezus przypisuje małym dzieciom szczególne miejsce w królestwie Bożym oraz wyjaśnia to uczniom. W swoich rozważaniach odpowiedziała na dwa pytania: jak przyjąć dziecko, naśladując Jezusa oraz jakie istnieją konsekwencje tego, że królestwo Boże otwarte jest dla dzieci. W zakończeniu prelegentka podkreśliła postawy, które wskazują na właściwy kierunek rozwoju duchowego, a do których należą: otwartość na Boże objawienie, szczerość i życie w prawdzie, pielęgnowanie pragnienia, by coraz głębiej upodabniać się do Jezusa oraz zgoda na zależność od Boga i nie wynoszenie się ponad nikogo. Następny prelegent – mgr Carlos Alberto Leaño Velasquez, CSsR (Uniwersytet Comillas, Madryt, Hiszpania) przedłożył temat: *Duchowość w życiu dzieci*. Przypomniął, że dzieci są otwarte, ufne i zdolne do głębokiego przeżywania relacji z Bogiem. Ich duchowość wyraża się w prostych gestach: modlitwie, zachwycie nad światem, pragnieniu dobra i bliskości z Jezusem. Rozwijanie duchowości u dzieci powinno uwzględniać zaangażowanie dorosłych, liturgię, katechezę oraz codzienne doświadczenia, podczas których dzieci uczą się, że wiara może być źródłem radości, pokoju i sensu, a w przyszłości stać się narzędziem w radzeniu sobie z życiowymi trudnościami. Duchowość dzieci nie jest jedynie przygotowaniem do dojrzałej wiary – jest już pełnowartościowym przeżywaniem obecności Boga w ich życiu. Ostatnim prelegentem w sesji był ks. dr Bogdan Kulik, MSF (Towarzystwo Teologów Dogmatyków), który omówił temat: *Święte dzieci wobec śmierci i wieczności*. Prelegent rozpoczął swoje rozważania od refleksji na temat pojęcia świętości w znaczeniu ontologicznym i eschatologicznym. Celem prelekcji było ukazanie, iż postawa najmłodszych wobec śmierci i tego, co po niej nastąpi, potwierdza chrześcijańską wizję wieczności, której istotą jest osobista relacja z Bogiem Trójjedynym w Jezusie Chrystusie. Prelegent, we wstępie zauważył, że analiza teologicznej historii życia świętych dzieci powinna być dokonywana w oparciu o wskazania zawarte w dokumencie „Istruzione per le cause di beatificazione e canonizzazione degli adolescenti”. Następnie zaprezentował i skomentował w świetle wymienionego dokumentu wypowiedzi, zachowania, wizje i postawy wobec zbliżającej się śmierci, także męczeńskiej, wybranych świętych dzieci. Prelegent podkreślił, że w kontekście eschatologicznym święty i błogosławiony są synonimami.

Druga sesja była moderowana przez dr hab. Katarzynę Parzych-Blakiewicz, prof. UWM, a jako pierwszy wygłosił prelekcję dr hab. Ireneusz Szczukowski, prof. ucz. (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) na temat: *Wizerunki dzieciństwa w barokowej hagiografii (na wybranych przykładach)*. Prelegent wspomniął, że barokowe piśmiennictwo religijne obejmuje obszerny

i różnorodny obszar tekstów, wśród których ważne miejsce zajmuje również hagiografia, będąca splotem retorycznego ustrukturyzowania tekstu i wyobrażeń dotyczących tego, co łączy dzieciństwo i świętość. W dalszej części swojego wystąpienia Pan Profesor przedstawił sposób w jaki autorzy hagiografii barokowej, na przykładzie Floriana Jaroszewicza i jego dzieła „Matka świętych Polska”, opisują dzieciństwo osób uznawanych za święte. Druga prelegentka – mgr lic. Agnieszka Werecka-Krajewska (Wydział Teologii UWM w Olsztynie) przedstawiła temat *Obraz Dzieciątka Jezus w kołędach i pastoralkach*. Prelekcja pozwoliła poznać obraz teologiczny Dzieciątka Jezus, na podstawie analizy strony tekstowej wybranych kołęd zamieszczonych w Śpiewniku Kościelnym ks. Jana Siedleckiego, wydanym w 2021 r. Prelegentka podkreśliła, że na obraz Dzieciątka Jezus składa się wiele cech, wśród których najważniejsze dla istoty wiary chrześcijanina to boskość i człowieczeństwo. W następnej kolejności głos zabral o. dr Przemysław Krakowczyk, SAC (Pallotyński Ośrodek Postulacji Warszawa), który wygłosił przedłożenie na temat: *Ikonografia rodziny Ulmów. Problem wizerunku nienarodzonego dziecka w gronie błogosławionych*. Była to analiza ikonograficzna i teologiczna przedstawień artystycznych błogosławionej rodziny Ulmów. Prelegent podkreślił, że szczególnym wyzwaniem dla teologów i ikonografów było przedstawienie wizerunku nienarodzonego dziecka Wiktorii i Józefa. Po raz pierwszy w historii Kościoła do grona błogosławionych włączono nienarodzone dziecko, zatem artyści byli zmuszeni znaleźć sposób na adekwatne i pełne szacunku przedstawienie godności poczętego, lecz jeszcze nienarodzonego dziecka. W toku swojego przedłożenia prelegent przedstawił siedem istniejących prac artystycznych – trzy obrazy olejne, trzy ikony oraz mural – które ukazują rodzinę Ulmów – analizując różne podejście artystyczne do tego tematu. Następną prelekcję wygłosiła dr Sylwia Mikołajczak (Wydział Teologii UWM w Olsztynie) przybliżając zebrany temat: *Święte dzieci w religijnej edukacji najmłodszych*. Pani Doktor podjęła próbę ukazania świętych dzieci w podręcznikach szkolnych do nauki religii w klasach 1–3 szkół podstawowych archidiecezji warmińskiej. Podkreśliła, że lekcja religii w szkole to nie tylko przekaz treści wiary, ale również kształtowanie postaw moralnych, a także etycznych, wzorców i ideałów, którymi powinno się kierować w życiu. Prelegentka przypomniała, że ukazanie świętych dzieci Kościoła katolickiego jest bardzo istotne w wychowaniu młodego pokolenia. Zaś lekcje poświęcone tej tematyce mają na celu zainteresować uczniów życiem świętych, zmotywować do ich naśladowania oraz rozbudzić w uczniach chrześcijańską świadomość religijną. Ostatnią prelegentką w tej sesji była prof. dr hab. Anna Zellma (Wydział Teologii UWM w Olsztynie), która wygłosiła referat na temat *Święte dzieci Kościoła (nie)obecne w edukacji religijnej – kontekst Polski*. Pani Profesor swoje wystąpienie rozpoczęła od nawiązania do podjętej przez teo-

retyków i praktyków oceny dotychczasowego modelu lekcji religii w polskiej szkole, poszukiwań nowych rozwiązań merytorycznych i metodycznych oraz pojawiających się pytań nie tylko o cele i treści obecne w edukacji religijnej, ale także o kwestie, które wymagają rewizji. Następnie prelegentka przeanalizowała obowiązujące założenia programowe edukacji religijnej w polskiej szkole. Dokonała też syntezy wyników przeprowadzonej analizy „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce” (2018) i „Programu nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach” (2019) pod kątem obecności zagadnień związanych ze świętymi dziećmi, a następnie stwierdziła, że tematyka ta jest nieobecna w założeniach programowych edukacji religijnej w polskiej szkole. W kolejnej części swojego przedłożenia Pani Profesor podała propozycje merytoryczne i metodyczne dla twórców nowych dokumentów dotyczących edukacji religijnej w polskiej szkole oraz podsumowała, że kwestią otwartą i wymagającą nowych rozwiązań, jest sposób podejmowania tej tematyki w edukacji religijnej w polskiej szkole.

Kolejna sesja była moderowana przez ks. mgr. Rafała Rozumowicza (Wydział Teologiczny dla Północnych Włoch w Mediolanie). Pierwszą prelegentką w sesji była dr Maria Piechocka-Kłos (Wydział Teologii UWM w Olsztynie), która przedstawiła temat: *Święta Agnieszka Rzymianka – święte dziecko epoki wczesnego chrześcijaństwa*. Prelegentka przypominała, że św. Agnieszka Rzymianka, obok Małgorzaty z Antiochii, Eufemii z Chalcedonu oraz Łucji z Syrakuz, w hagiografii chrześcijańskiej jest wspominana jako przedniecejska dziewica i męczennica. Następnie przedstawiła informacje dotyczące życia i śmierci młodej Rzymianki, która dzięki dojrzałości duchowej i odwadze, nawet w obliczu śmierci, wytrwała broniąc dziewictwa i wiary, co stało się tytułem włączenia jej do grona świętych. Pani Doktor w swoim wystąpieniu, na przykładzie św. Agnieszki, omówiła ponadto zagadnienie *sacra virginitas* w wybranych źródłach wczesnochrześcijańskich. Św. Agnieszka stała się również tematem wystąpienia pt. *Kult Świętej Agnieszki w tradycji Kościoła ambrożyjskiego* następnego prelegenta – ks. mgr. Szymona Wawrzyńczaka (Wydział Teologiczny dla Północnych Włoch w Mediolanie), który najpierw przedstawił postać św. Agnieszki przez pryzmat nauczania św. Ambrożego oraz kultu, który oddaje jej Kościół mediolański, a następnie odniósł się do św. Ambrożego jako biskupa i duchowego ojca tradycji ambrożyjskiej, który w swoim traktacie *De virginitate*, jako jeden z pierwszych autorów starożytnych, wspomina życie i męczeństwo Świętej, wskazując szczególnie na wybrane przez nią życie w dziewictwie. Prelegent przypomniał również, że św. Agnieszce poświęcony jest hymn *Agnēs beatae virginis*, którego autorstwo przypisuje się św. Ambrożemu, zaś Kościół ambrożyjski czci męczennicę Agnieszkę i wspomina jej cnoty, wykorzystując teksty własne w celebracji Mszy oraz Liturgii Godzin.

Następną prelekcję wygłosiła dr Ewa Czaplicka (Wydział Teologii UWM w Olsztynie). Przedstawiła ona temat: *Szymon z Trydentu – święty czy błogosławiony? Męczennik, „ofiara” manipulacji czy błędów proceduralnych w drodze na ołtarze?* Prelegentka, w swoim przedłożeniu zapoznała uczestników konferencji z historią Szymona z Trydentu, którego śmierć w 1475 roku stała się podstawą do oskarżenia Żydów o mord rytualny oraz zapoczątkowała jego kult jako męczennika. Pani Doktor zaznaczyła, że mimo oficjalnej kanonizacji w XVI wieku, sprawa wzbudzała kontrowersje. W dalszej kolejności prelegentka stwierdziła, że po Soborze Watykańskim II, w wyniku ponownej analizy, papież Paweł VI usunął Szymona z katalogu świętych, uznając jego historię za nieautentyczną. Prelegentka omówiła także rozwój kultu, proces oskarżeń oraz ewolucję procedur kanonizacyjnych. Kolejną prelekcję wygłosili: prof. Eleonora Rava i prof. Filippo Sedda (Instytut Studiów Średniowiecznych im. św. Andrzeja, Uniwersytet św. Andrzeja w Szkocji), przedstawiając temat: *Rosa puella, narodziny mitu*. Celem prelekcji było zaprezentowanie, na podstawie dostępnej dokumentacji, głównych etapów długiego i zmiennego procesu – trwającego trzy i pół wieku – który doprowadził gminę Viterbo we Włoszech do ogłoszenia św. Róży patronką Miasta Papieży. Prelegenci wyjaśnili również jak narodził się i rozwinął mit Róży, także z liturgicznego punktu widzenia. Jako ostatni w sesji głos zabrał dr Rafael Japón Franco (Wydział Filozofii i Literatury, Autonomiczny Uniwersytet w Madrycie, Hiszpania), który przedstawił uczestnikom temat: *Święta Róża z Limy: portret jej dzieciństwa i młodości*. W swoim referacie omówił wczesną formację Izabeli de Oliva, znanej później jako Święta Róża z Limy. Szczegółowo zajął się wątkiem jej wychowania, kluczowych wpływów na jej życie oraz kontekstem kulturowym, który ukształtował jej rozwój. W przedłożeniu podkreślił również znaczenie sztuki oraz istotne miejsca, które naznaczyły kluczowy etap życia Świętej.

Czwarta sesja konferencyjna była moderowana przez ks. dr. hab. Marka Karczewskiego, prof. UWM. Obrady rozpoczęła dr Ewelina M. Mączka (Wydział Teologii UWM w Olsztynie), wygłaszając prelekcję na temat: *Laura Vicuña – eucharystyczny kwiat Kościoła*. Laura Vicuña zajmuje szczególne miejsce wśród błogosławionych dzieci Kościoła katolickiego. Dnia 3 września 1988 roku, podczas uroczystości w Colle Don Bosco we Włoszech, papież Jan Paweł II ogłosił Laurę Vicuñę błogosławioną, nazywając ją „błogosławionym eucharystycznym kwiatem”. Obecnie uważana jest ona za patronkę rozbitych rodzin i skłóconych małżeństw. Prelekcja poświęcona tej postaci składała się z dwóch części. W pierwszej Pani Doktor przybliżyła słuchaczom życiorys Laury, natomiast w drugiej skupiła się na ukazaniu jej duchowego profilu jako wzoru głębokiej wiary, miłości i ofiarności. Dużym zainteresowaniem wśród prelegentów cieszył się bł. Carlo Acutis. Jako pierwszy odwołał się do niego ks. prof.

Adam Kiełtyk (Wydział Teologiczny dla Północnych Włoch w Mediolanie) w swoim referacie na temat: *Życie z Jezusem, dla Jezusa i w Jezusie: duchowa droga Carlo Acutisa*. Prelekcja stanowiła pewną refleksję nad aspektami duchowości Błogosławionego, koncentrując się na adoracji eucharystycznej, postawie miłosierdzia, a także nad zaangażowaniem w katechezę. Te elementy ukształtowały jego życie i sprawiły, że stał się autentycznym „dziełem Chrystusa” w świecie. Carlo, pomimo młodego wieku, osiągnął niezwykle poziom dojrzałej duchowości. W kolejnej prelekcji, ks. mgr Rafał Rozumowicz (Wydział Teologiczny dla Północnych Włoch w Mediolanie) zaprezentował temat: *Carlo Acutis: zanurzony w Eucharystii, zalogowany w internecie*. Zdaniem prelegenta Carlo Acutis dał świadectwo, w którym w wyjątkowy sposób połączył wiarę z nowoczesną technologią. Stał się symbolem mostu między Kościołem a młodym pokoleniem. Zyskał miano „cyfrowego ewangelizatora”, ponieważ potrafił wykorzystać Internet i media cyfrowe jako skuteczne narzędzia głoszenia Dobrej Nowiny. Jego postać jest dowodem na to, że chrześcijaństwo może być autentyczne i wiarygodne również dla współczesnej młodzieży. Prelegent podkreślił, że historia Carlo pokazuje, że życie Ewangelią jest możliwe także dziś – nie jako coś odległego czy przestarzałego, lecz jako droga prawdziwa, inspirująca i głęboko zakorzeniona w rzeczywistości. Natomiast dr Magdalena Świtalska (Zespół Szkół Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie) przedstawiła temat: *Błogosławiony Carlo Acutis – inspirujący influencer*. Prelegentka przeprowadziła wśród olsztyńskiej młodzieży badania ankietowe dotyczące Carla Acutisa. Postawiła pytania o to jak charyzma błogosławionego Carla Acutisa wpływa na postawy i wartości dzieci w wieku szkolnym? Czy młody Włoch może być inspirującym przykładem w wyznawaniu wiary i pobożności wśród pokolenia z „Generacji Alpha”? Odpowiedzi były pozytywne i wskazywały na dużą znajomość Błogosławionego wśród olsztyńskiej młodzieży. Przedłożeniu towarzyszyły wnioski z badań ankietowych przeprowadzonych wśród pacjentów szpitala dziecięcego w Olsztynie. W tej grupie biografie Błogosławionego знаła tylko niewielka część ankietowanych, uznających go za osobę bliską, bo współczesną. Ostatnią prelegentką w sesji była lic. Wiktoria Sękiel (Wydział Teologii UWM w Olsztynie), która wygłosiła prelekcję na temat: *Świętość w XXI wieku: Błogosławiony Carlo Acutis jako wzór do naśladowania dla młodzieży na przykładzie archidiecezji warmińskiej*. Celem tego wystąpienia była próba zrozumienia, w jaki sposób błogosławiony lub święty może stać się dla młodzieży inspiracją do pogłębienia relacji z Bogiem.

Ostatni panel konferencyjny został poprowadzony przez ks. dr. Bogdana Kulika, MSF. Obrady rozpoczął ks. prof. Marek Raczekiewicz, CSsR (Uniwersytet San Damaso w Madrycie, Hiszpania), przedstawiając temat: *Justus i Pastor, bracia męczennicy z Alcalá de Henares*. Prelegent przybliżył słucha-

czom postaci dwóch braci 7-letniego Justusa i 9-letniego Pastora. Obaj zmarli śmiercią męczeńską w 304 roku za czasów panowania cesarza Dioklecjana, podczas prześladowania chrześcijan. Następnie ks. prof. dr hab. Ryszard Hajduk, CSsR (Wydział Teologii UWM w Olsztynie) przybliżył zebrany temat: *Męczeństwo dziecka z miłości do Boga i Kościoła – Święty Józef Sánchez del Río*. Celem tego wystąpienia było przybliżenie postaci świętego José Sánchez del Río, 14-latka, który poniósł śmierć męczeńską w czasie prześladowań religijnych w Meksyku w 1928 r. Ten nastolatek pomimo trudności zagrażających życiu, pozostał wierny Bogu i Kościołowi aż do końca, odważnie broniąc wiary chrześcijańskiej. Zdaniem prelegenta, dla współczesnych dzieci i młodzieży ten Święty może stanowić wzór gorącej miłości do Chrystusa oraz wyjątkowej odwagi w dawaniu świadectwa wiary. Dalej, ks. prof. Andrzej Jastrzębski, OMI (Uniwersytet Świętego Pawła w Ottawie, Kanada) zaprezentował temat dotyczący pierwszej świętej amerykańskiej. Tą świętą jest Kateri Tekakwitha („Lilia Mohawków”). Jest ona pierwszą rdzenną mieszkanką Ameryki Północnej wyniesioną na ołtarze. Urodziła się w plemieniu Mohawków na terenie dzisiejszego stanu Nowy Jork. Po przyjęciu chrztu w wieku 20 lat, całkowicie oddała swoje życie Chrystusowi, mimo sprzeciwu ze strony najbliższych i plemienia. Słynęła z głębokiej pobożności, miłości do Eucharystii i życia pełnego wyrzeczeń. Zmarła mając zaledwie 24 lata, a tuż po śmierci jej twarz – naznaczona wcześniej chorobą – miała cudownie się rozjaśnić. Kanonizowana w 2012 roku przez papieża Benedykta XVI, jest patronką ekologów, rdzennych ludów i młodzieży. Jest pierwszą indiańską świętą w Kościele rzymskokatolickim. Następną prelekcję przedstawił ks. prof. dr hab. Janusz Bujak (Uniwersytet Szczeciński), omawiając temat: *Święte dzieci z Fatimy: Hiacynta i Franciszek*. W pierwszej części wystąpienia przedstawił sylwetki tych świętych dzieci. Później ukazał ich teologiczne znaczenie jako uczniów Maryi i Jezusa Chrystusa oraz przedstawił ich życie jako przykład miłości do Boga i bliźniego, szczególnie aktualny dla dzieci i młodzieży. Według prelegenta, Święci Hiacynta i Franciszek zapraszają każdego do tego, by na nowo odkryć wartość dziecięcego zawierzenia Bogu. Ostatnią prelegentką tej sesji była dr hab. Katarzyna Parzych-Blakiewicz, prof. UWM, która przedstawiła temat: *Poczet młodocianych do 18. roku życia, wyniesionych na ołtarze w latach 1588–2024*. Prelegentka wspomniała, że od 1588 roku do dziś Kościół katolicki wyniósł na ołtarze wielu świętych i błogosławionych, którzy mimo młodego wieku odznaczeni się heroiczną wiarą, miłością do Boga i bliźnich oraz dojrzałością duchową. Wśród nich znajdują się m.in. św. Dominik Savio, św. Maria Goretti, św. Franciszek i Hiacynta Marto, bł. Carlo Acutis czy bł. José Sánchez del Río. Ich krótkie, ale pełne wiary życie jest świadectwem, że świętość jest możliwa również w młodości. Stanowią oni wzór dla współczesnej młodzieży i przypomnienie,

że odpowiedź na Boże wezwanie nie zna granic wieku. W gronie młodocianych wyniesionych na ołtarze znajdują się dzieci i młodzież, którzy ponieśli śmierć męczeńską w grupach męczenników lub pojedynczo. Byli to uczestnicy nabożeństw, misjonarze, obrońcy czystości oraz ofiary wojen, reżimów politycznych i prześladowań religijnych – łącznie 154 osoby. Pani Profesor, kończąc swój referat podkreśliła również, że wśród beatyfikowanych i kanonizowanych znajdują się młodzi, którzy zmarli na skutek ciężkich chorób, ale wykazali się niezwykłą dojrzałością duchową i heroizmem cnót chrześcijańskich – osiem takich osób zostało wyniesionych na ołtarze.

Jak można było usłyszeć w wykładach konferencyjnych, święte dzieci zajmują szczególne miejsce w tradycji Kościoła, zaświadczać, że świętość nie jest zależna od wieku. Życie świętych dzieci, choć często krótkie, promieniuje głęboką wiarą, prostotą serca oraz bezgranicznym zaufaniem Bogu. Poprzez codzienne gesty dobroci, gotowość do ofiary, modlitwę i wierność Ewangelii, święci młodociani stają się wzorem dla wiernych. Świadectwo ich życia przemawia zarówno do młodych, jak i dorosłych, ponieważ budzi szczególne wzruszenie i nadzieję, przypominając, że serce otwarte na Boga może być wielkie niezależnie od wieku. Zachęca do duchowego dzieciństwa, obejmującego postawę pokory, czystości i ufności, które szczególnie umiłował Chrystus. Współczesny Kościół nadal uznaje świadectwa dzieci za ważne przykłady do naśladowania.

Warto przypomnieć, że większe znaczenie w duchowości chrześcijańskiej ma również promowanie różnych form duszpasterstwa dzieci, np. ruchów opartych na duchowości dzieci fatimskich czy św. Dominika Savio. Motyw świętych dzieci jest stale obecny w tradycji Kościoła, ukazując wartość dziecięcej wiary, prostoty i heroizmu w życiu duchowym. Zarówno dawniej, jak i dziś, stanowi inspirację do życia w głębokiej wierze, oddaniu Bogu i drugiemu człowiekowi. Tak więc należy podkreślić, że przykład wierności świętych dzieci wobec wartości chrześcijańskich pozostaje inspiracją dla wszystkich, którzy spotykają się z trudnościami, zarówno w sferze duchowej, jak i zawodowej. Dyskusje konferencyjne zakończyły się ciekawymi refleksjami sygnalizującymi, że tematyka dotycząca świętych dzieci jest bardzo aktualna i należy ją pogłębiać i popularyzować wśród wiernych.